

Diplomová práce

Student : Daniela Klapková Myslíková

Obor : ČJ – FJ

Název práce v českém jazyce : Narativní strategie v prózách Karoliny Světlé

**Název práce v anglickém jazyce : Narrative strategies in prose of
Karolina Světlá**

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Alice Jedličková, CSc.

Posudek vedoucího diplomové práce :

Přestože tato práce kdysi vzešla z jednoduchého podnětu seminární analýzy, prvek svěžího nápadu se ve způsobu psaní poněkud vytratil: práce vznikala v důsledku ztížených vnějších okolností přerývaně a projevilo se to jak na způsobu psaní, tak v omezených možnostech vedoucí práce přispět k jejímu zdárnému průběhu, zvláště v závěrečné fázi. Hodnocení vedoucího práce dovoluje k těmto souvislostem přihlídnout, ostatní hodnotitelé však nemohou jinak než vyrovnat se s výsledkem jako takovým. Samo vymezení předmětu má v průzkumech Světlé inovativní charakter oproti oblíbenému schématu zkoumání ženských postav, etického rozměru příběhu či genetické souvztažnosti ústního podání a jeho využití v ještědských prózách. V úvodním vymezení problému se autorka dopustila taktické chyby: to, co mohlo teprve být doloženo vlastním zkoumáním narativních strategií, prohlašuje za jasný cíl práce: poukázat na ty vlastnosti vyprávění v ještědských prózách, které předjímají moderní vyprávění. Nakolik se tedy autorce tuto tezi podařilo doložit?

Z množství teoretických konceptů vyprávění klade diplomantka důraz na starší z nich: Stanzelův návrh vyprávěcích situací, z nichž si účelně vybírá důraz na princip zprostředkovanosti a kolísání mezi užitím schémat a dynamizací vyprávěcí situace ve vývoji prózy; z konceptu Genettova se jí hodí vcelku nepřekonaný soubor analytických kategorií umožňujících popis narativní temporality (debata o pojmu fokalizace je rozvinuta až nadbytečně; to, co autorka použije, je hlavně „míra informovanosti vypravěče“ zde obsažená), z Doležela si vybírá rozvrstvení narativních promluv, které v současném kontextu působí poněkud „starosvětsky“, avšak zůstává účinným prostředkem podchycení subtilních projevů stanzelovské „dynamizace“ vyprávění.

Jestliže poznamenáváme, že diplomantka trochu „vystřílela nejtěžší kalibr v samém úvodu“, pak je třeba pochválit strategii, kterou volí v analýze povídky O krejčíkově Anežce. Nejprve (3.2) doloží, popíše a sumarizuje všechny vlastnosti lidového vyprávění (dokonce se zdá, že tak, jak je kdysi vyzdvihl v rámci jiného interpretačního záměru Josef Špičák), poté shrne, jakým způsobem se tradované vyprávění přenáší do umělecké podoby a trefně konstatuje, že tyto proměny jsou patrné jak na úrovni vyprávění, tak na úrovni příběhu. A teprve pak poukáže na jevy, které se zdánlivě dominantním vlastnostem lidového vyprávění vymykají nebo se jeví jako problematické (3.3 „pronikání reflektorských pasáží“), a to jak z hlediska struktury vyprávění (úvod in medias res), tak míry informovanosti vypravěče a jeho hlediska (např. s. 31, psychologické doklady přesunu k hledisku protagonistky). Doplnuji jen drobnost: stranou pozornosti diplomantky zůstal explicit, kde se stylizace lidové vyprávěčky radikální mění v stylizaci „literátky“, která na hrob nešťastných milenců klade „toto prostinké kvítko“, rozuměj – v kontextu literárního psaní – povídku vyprávějící jejich příběh. 4. kapitola je věnována fenoménu vloženého vyprávění (nelze při té příležitosti než konstatovat, že by asi bylo snadné obejít se bez nezažitých termínů Genettových), které je zkoumáno z hlediska funkce v rámci příběhu (analogie vloženého a rámcového příběhu v Lesní panně) či z hlediska stylizace vyprávění (stvrzení orality). Diplomantka se tu od povídek

přesouvá k románům – právě v této pasáži je patrné, jak málo může vstupovat v dialog s dosavadní literaturou o Světlé, protože v té je o narativních strategiích až na výjimky (Janáčková, Řepková) poskrovnu. Důležitým postřehem je komunikační funkce rámcového vyprávění, nejvýrazněji v povídce Z vypravování staré žebračky: byla by si zasloužila podrobnější analýzu, postava žebračky totiž vypravuje nejen v er-formě, ale dokonce s kompetencemi vševědoucího vypravěče, a naslouchající postava rámcové situace zase prostředkuje záměr literátky Světlé, jež chce ospravedlnit fakt, který se později stal předmětem kritiky, a sice že konstruuje lidové postavy duchovně příliš složité a obdařené myšlením pramenícím ze západní filozofické tradice (v tomto případě jde o obhajobu svérázného panteismu protagonistky vloženého příběhu Cílie). Pro zkoumání postavy si diplomantka zvolila jako metodologickou základnu svod konceptů postavy, který v čase po přehodnocení narativních gramatik a kanonizace klíčových konceptů předkládá Rimmon-Kenanová. Od něj se odráží k analýze vyprávění, která jsou soustředěna kolem budování charakteru (5.2), a posléze napřahuje k novějšímu uchopení tradičního tématu „lidové postavy u Světlé“ prostřednictvím zkoumání příklonu vyprávění k hledisku postav; tato pasáž však bohužel působí poněkud nedotaženě. Závěr podle mého názoru nevyužívá dostatečně zajímavých zjištění (zvláště z kap. 3.3, 4.5) o progresivních posunech ve vyprávěcích strategiích a komunikační situaci; autorka je popřípadě mohla podrobněji uvést do vztahu právě s těmi moderními tendencemi, o nichž se v obecné rovině zmiňovala na začátku.

Marginálie ke stylu a užití termínů: některá místa svědčí o tom, že práci by byl svědčil větší redakční odstup (srov. např. s. 3 „Hierarchizaci narativů přitom považujeme za intenciální strategii autorského subjektu, která může mít důležitou roli v celku díla“ – strategie je vždy *intencionální*, pojem autorského subjektu si obvykle šetříme pro případy, kdy chceme pojednat o jednotlivých subjektech díla na různých úrovních: mimotextových (autor, popř. empirický autor) a textových (autorský subjekt, popř. implicitní autor a //vypravěč //postava) apod.; zde by zcela postačilo vyjádření „autorská strategie“ atd. Poznámka k překladu: ekvivalentem „prózy“ je obvykle „fiction“.

Jestliže práci budu hodnotit v kontextu náročně teoreticky nastavených příspěvků (a k takovému nepochybně patří), pak v rovnováze zajímavých zjištění a jisté nedotaženosti odpovídá hodnocení *velmi dobře*. Přihlédnou-li ke skutečnosti, že vedle této práce je třeba položit také příspěvky s jednotnou (byť „jednodušší“) metodologií, avšak dokonale propracované, přibližuje se hodnocení ke stupni nižšímu.

Toto ne-rozhodnutí v hodnocení:
dobře až velmi dobře

ponechávám proto průběhu obhajoby a spolurozhodování komise.

PhDr. Alice Jedličková, CSc.

V Praze dne 4. prosince 2008

.....
podpis vedoucího dipl. práce